

Hirviä tiellä!

Törmäys villieläimeen voi olla kohtalokas, kymmenkunta kuollutta ja tuhansia loukkaantuneita vuosittain. Konflikteja ei juuri koskaan voi ennustaa, mutta niihin voi jotenkin yrittää varautua. Villieläimet liikkuvat enemmän keväisin ja syksyisin, onnettomuuksia on sattunut näinä aikoina enemmän. Keväällä eläimet tulevat etsimään tietuolaa tienvieriltä ja syksyllä etsitään parittelukaveria.

Näillä keinoilla saadaan tuloksia

Onnettomuuksia sattuu eniten aamu- ja iltahämärässä. Onnettomuuksia estetään parhaiten tienvieriaidoilla, jonkin verran auttavat myös pensaikkojen ja muiden näköesteiden raivaaminen ja suolaisten lampien kuivaaminen tienvieriltä. Hirvikantaa pienentämällä onnettomuudet vähenevät. Lisäksi käytössä on varoittavien liikennemerkkien käyttäminen siellä, missä onnettomuuksia on sattunut useammin. Tunnistimillakin on pahimmissa paikoissa ilmiannettu eläin tiellä liikkuville autoilijoille.

Näillä keinoilla ei saada tuloksia

Auton valoja on heijastettu peilien avulla metsään ja näin yritetty palauttaa eläin luontoon. Tutkimuksissa ei ole kuitenkaan saatu näyttöä näiden karkottavasta vaikutuksesta. Äänikarkotusta on myös aina tuon tuosta markkinoitu tehokkaana. Eläinten äänikarkotteita on kahdenlaisia. Vanhempi versio toimii ilmapvirran vaikutuksesta ja uudempi elektronisesti.

Ilmavirralla toimiva pilli

Ilmavirralla toimivan vaikutuksesta ei ole saatu näyttöä ruotsalaisissa eikä norjalaisissa tutkimuksissa. Amerikkalaiset sanovat, että laite ei ole tehokas, se ei aiheuta eläimessä reaktiota, koska se ei saa aikaan kuultavaa ääntä. Vain laitteet, jotka saavat ihmisillekin kuultavaa ääntä voivat olla tehokkaita varoittimia eläimille.

National Undersea Research Center teki tieteellisen tutkimuksen hirvipilleistä. Vuosia sitten ilmestyi markkinoille pieniä muovipillejä jopa viiden dollarin hintaan. Valmistajat sanoivat niitä akustisiksi huomionherättäjiksi, väittivät hirvien reagoivan pillin ääneen pyssäytymällä paikalleen. On kysytty, toimiiko pilli. Tämä oli yksi tieteellisistä testeistä, jolla pyrittiin selvittämään pillin toimivuutta. Laboratorio testasi kuusi ilmavirran avulla

**Mitä tehdä?
Jotkut luottavat
hirvipillin
ujellukseen.
Mutta pelottaako
se hirvet pellolle?
Näyttöä ei ole.
Varovaisuus on
edelleen paras
turva.**

toimivaa pilliä. Tarkoituksena oli selvittää, minkälaista ääntä pilleistä lähtee ja verrata dataa hirven kuulemiskykyyn. Lisäksi selvitettiin eläimen akustista käyttäytymistä. Pillit tuottivat joko 3 kHz tai 12 kHz taajuisia signaaleja, jotka molemmat ovat ongelmallisia. Eläin ei kuule 12 kHz:n taajuudella tulevaa signaalia. Kolmen kHz:n signaalin se pystyy kuulemaan, mutta se on vain 3 desibeliä voimakkaampi kuin auton aiheuttama melu. Kaiken kaikkiaan nämä pillit eivät laitoksen mukaan ole järkeviä.

Elektroninen pilli

Elektronista laitetta markkinoidaan tehokkaasti, mutta senkään vaikutuksista ei ole tutkimusnäyttöä. Laitteen kerrotaan varoittavan eläimiä aina lähes 500 metriin asti. Laite kiinnitetään siinä olevan magneetin avulla useimmiten auton katolle ja virta otetaan tupakansytyttimestä. Laitteen kerrotaan estävän eläimiin törmäyksissä aiheutuvia ihmis- ja ajoneuvovahinkoja. Markkinoinnin mukaan laite lähettää edelleen vaihtelevaa kuultavaa ja korkeataajuisia ääntä varoittamaan runsasta määrää erilaisia eläimiä. Kuuluva ääni varoittaa isompia eläimiä kuten hirviä ja ultraäänit pienempiä kuten lemmikkieläimiä. Laite lähettää ihmisille kuultavaa 89 dB ääntä tajuudella 3,5 - 5,5 kHz, valkohäntäpeuran kuuloalue on 2 - 6 kHz.

USA:ssa raportoidaan 1,5 miljoonaa onnettomuutta hirven kanssa.

Niinpä kaikkia keinoja yritetään yhteentörmäysten välttämiseksi. Elektronisen vihellyspillin valmistaja väittää, että laitteella voitaisiin estää jopa 70% näistä törmäyksistä. Jos näin olisi, pilli pitäisi kiireesti saada mahdollisimman moneen autoon.

Testin jälkeen markkinoille on tullut elektroninen pilli, jota laitos ei ole testannut. Bioakustisen tutkimuslaboratorion johtajan Peter Scheifelen mielestä elektroninen pilli saattaa olla tehokkaampi. Se ei pelästyä eläimiä tieltä, vaan mieluummin tekee ne tietoisiksi siitä, että jokin on lähestymässä. Se on verrattavissa junan vihellykseen. Ihmiset eivät pelkää junaa tai sen vihellystä, mutta vihellys toimii ennakkovaroituksena. Ääni huomataan ja sitten aletaan katsella lähestyvää junaa, kun vihellys kuuluu voimakkaammin. Hirvi voi kuulla varoitusääniä kaukaa. Kun auto lähestyy, pillin ääni kuuluu voimakkaammin ja hirvi huomaa lähestymisen paljon ennen kuin se kuulee auton aiheuttaman äänen. Näin se vähentäisi mahdollisuutta, että hirvi säikähtäisi autoa ja hyppäisi auton eteen..

Vanhat konstit edelleen arvossaan

Toistaiseksi siis ei ole tieteellistä näyttöä minkään pillin onnettomuuksia estävästä vaikutuksesta hirveen. Kaikkein tärkeintä on, että käytämme ainakin riskiaikoina ja riskipaikoilla pienempiä nopeuksia, koska silloin on paremmat mahdollisuudet estää törmäys ja mahdollinen törmäys on lievempi. Tarkkailemme tien reuna-alueita. Kun näemme eläimen tien ohessa, hiljennämme ja ohitamme varovasti. Tarkkailemme myös liikennemerkkejä ja hiljennämme merkin alueella. Käytämme kaukovaloja pimeällä mahdollisimman paljon. Vähennämme ajamista hämärässä ja pimeällä, jos mahdollista. Hämärässä ja pimeällä hiljennämme. Väistäessämme emme menetä auton hallintaa. Jarrutamme voimakkaasti, kun havaitsemme eläimen seisovan tiellä tai ylittävän sitä. Eläin ei välttämättä väistä autoa. Yhden eläimen perässä saattaa tulla lauma muita.

Matti Koivurova
Turvallisuusinsinööri